

de Ting, det ingen Del har i. Jeg har ibrigt ogsaa de foregaaende Aar havt Seilighed til at omtale en anden Side af dets Virksomhed, som efter min Mening ikke er heldig. Jeg har nu nævnt Sammentjøbet af de store Lodder, jeg skal endnu nævne Sandudfylningen, som det tillige har lært de Private, og som paa mange Maader har virket forstyrrende, og for det Tredie skal jeg nævne, at Hedeelskabet ikke er uden Skyld i, at der er blevet oprettet en saakaldet Hedebank. Denne tager ikke blot højere Rente, end der tidligere har været givet — det kan der ikke siges Noget til, thi de, der ikke ville laane hos Banken, kunne jo lade være — men den tager Egnens Penge og giver i Rente 5 pCt., hvorved altsaa Rentefoden bliver skruet saaledes op, at mange Smaaafolk blive nødt til enten at give højere Rente til de private Laangivere eller ogsaa maa finde sig i, at deres Laan blive opsigte. Dette er Noget, der efter min Mening er aldeles urigtigt og ikke er egnet til at fremkalde den Virksomhed, som Hedebanken fra først af gav sig Mine af at ville fremme, nemlig selve Hedeopdyrkningen. Jeg kan derfor kun glæde mig over, at der paa en anden Konto er givet Udsigt til Udlaan til uformuende Folk paa Hederne. Kun maa jeg undre mig over, at dette ikke er sket for lang Tid siden. Det er nemlig mange Aar siden, at denne Sag har været bragt paa Bane, vel ikke her, men fra privat Side, og jeg tror, der ad den Vej kunde være udrettet saare meget Godt. Jeg bebrejder altsaa Hedeelskabet — en Bebrejdelse, der maa forstaaes med en vis Begrændsning, da jeg ikke veed, hvor megen Del det har deri, men nogen har det — de store Sammentjøb, fremdeles, at det tildels gaar Aktiespekulanternes Grunde, og endelig Sandudfylningen, der har bevirket, at Private have sagt: Kan Hedeelskabet gjøre det, kunne vi ogsaa. Skulle altsaa Tilskudene vedblive, maa ogsaa Hedeelskabet vedblive at holde fast paa sit oprindelige Formaal, nemlig at beplante Hederne, men dog — det siges udtrykkelig — kun dem, der ikke egne sig til Opdyrkning, og forøvrigt skal det give de private Folk Anvisning til, hvorledes de skulle opdyrke Hederne, om der er Mangel, hvorledes man skal finde den osv. Vil Hedeelskabet ikke gaa den Vej, haaber jeg, at jeg ikke skal komme til at staa rene om at anbefale en Indskrænkning af vort Tilskud til Selkabet, og bevirke, at man kommer til at se paa det med andre Øine. Jeg skal ikke udtale mig yderligere detom, jeg tror at have sagt Nok, idet jeg har ladet komme til Orde Røster fra den offentlige Mening om dette Selkabs Fremgangsmaade i disse Egne, hvor jeg er meget velsendt. — Jeg skal nu omtale et andet mindre Punkt. Det vil ses, at der er givet 50 Rdl. i 1873 og 74 til Bialvens Fremme. Der har i to Aar for Udvalget for Andragender foreligget Andragender fra det nævnte Selkabs om at faae Understøttelse, men man har ikke ment at kunne anbefale disse Andragender af

den Grund, at man ikke vidste, om Selkabet havde været hos Ministeriet. Det ses altsaa nu, at de engang have været hos Ministeriet, og at de have faaet en liden Understøttelse af 50 Rdl. Dette Selkabs Virksomhed har jeg ogsaa noget kjendskab til, og jeg kan ikke sige Andet end, at det vistnok er meget rigtigt, hvad der udtales i Andragendet, nemlig at Selkabet i meget høj Grad virker for, at Bialven maa komme til Gavn for Smaaafolk, og Selkabet har vistnok stiftet ikke saa lidt Nytte baade ved at fremstille Produktet i en forædlet Form og tillige ved at vise, hvorledes Honningen kan staffles fra Bierne, uden at man med det Samme behøver at drøbe Bierne. Jeg tror, at dette er en Industrigren, som er i høj Grad gavnlig for Smaaafolk, og som tillige er en ædel Beshæftigelse, hvorhos den jo kan drives uden at tilside sætte noget Andet. Dertil kommer ogsaa, at der ved Forsærdigelsen af Kuberne opstaar en Art Husflid, og jeg vil derfor haabe, at den høitærede Indenrigsminister vil have sin Opmærksomhed henvendt paa dette Punkt, idet jeg skal oplyse, at der er ikke mindre end 1200 Medlemmer i Selkabet, som for detmeste ere Smaaafolk. I Preussen, Slesvig og Holsten udgives der meget store Summer netop til at fremme denne yndede Virksomhed, uagtet der ikke der er saa gunstige Betingelser tilstede, som der er her hos os. Jeg skal endnu blot tilføje et Par Ord om Punkt 75 i Betænkningen, hvortil knytter sig et Tilskud til Lønninger af Dyr læger i de Egne, som dertil mest ere trængende, imod at Amtsreparationssonden hertil yder et lignende Bidrag. Det kan vistnok engang have været meget hensigtsmæssigt, at disse Bidrag bleve givne f. Ex. i Hammerum og Lysgaard Herreder og andre Herreder i Landet, som ligge udenfor Forbindelsen med den øvrige Berden, men nu kan det vistnok ikke mere være nødvendigt, at disse Bidrag blive givne. Det ser ogsaa underligt ud, at de gives i Varde, Viborg, Holslebros, Ringkjøbing og Herning, hvor det er vitterligt, at der er flere Dyr læger — paa det sidste Sted to — saa at der altsaa slet ikke mere er Trang dertil. Nu kan man nok sige, at det er afhængig af Amtet, om det vil give Tilskud, og at, dersom Amtet ikke giver Tilskud, saa giver Staten heller ikke noget Tilskud; men jeg skal dog ikke tilbageholde den Bemærkning, at det dog kan være noget vanskeligt at komme bort derfra. Amtet har naturligvis baade Magt og Myndighed til at negte det, men det kan dog være noget vanskeligt at komme bort fra gammel Bane, og det kunde muligvis være, at vi have — om jeg saa maa sige — en større Magt til at komme bort fra gamle Baner end Amtet. Jeg tror nu, at paa enkelte Steder nær kan der ikke være Tale om, at disse Tilskud ere nødvendig længere, og vel er det ikke nogen stor Sum, som det dreier sig om, men jeg holder dog ikke af saaledes at give selv mindre Summer ud til unødvendige Ting. Jeg er jelsølgelig ikke